

Шошо эл, порымук да гым берр!

18-ше (3250) №,
2016 ий 30 апрель,
шуматкече.

ЯМДЕ-ЛИЙ

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

0+

1 Май – Шошо да паша пайрем

СИРЕНЬ тўсан шошо

С.Владимирован фотожо.

Шошо толын, лум шулен,
Пўртўс сывынжым чиен.
Чыла чонан помыжалтеш,
Пашалан кыртмен пижеш.
Дима МИХАЙЛОВ.

21 апрельште
ме, 8-ше классыште

тунемше-влак, педагог-организатор Светлана Михайловна Владимирова дене пырля сирень вондо-влакым шындышна. Тиде кодшо ийыште тўналме проектн мучашыже. Кугу Отечественный сарыште сенымылан 70 ий темме лўмеш сирень аллеялан негызым пыштенна ыле. Иланьдыме вондо олмеш тений весым шындышна, кошкышо укшлам корандышна, лышташлам эрыктышна. Кызыт республикыштына «Чодырам шындыме кече» Всероссийский акций эрта. Теат, йоча-влак, пушенгым шындыза, кундемдам тўзатыза!

Элина НИКИФОРОВА.
Волжский, Кугу Корамас.

ЧЫЛАЛАН! ЧЫЛАЛАН!
1 апрель гыч газет ден журнал-
влаклан подписке тургым тўналын!
Почтыш вашкыза!

«Ший талешке»

22 апрельште Марий тўвыра рўдерын эрта-рыме фестиваль Марий Талешке кечылан пўлеклалтын ыле. Тушко республикысе школла гыч 14 тунемше ушнен. Тўн верым туныктыш династий нерген презентацийже дене **Медведево районьысо Азаново школын тунемшыже Евгений ЛОГИНОВ** (снимкыште) сулен. М.Скобелевын фотожо.

Шуко кружок!

Урок деч варасе жапнам пайдалын эртарена. «ФОМ» кружокышто Н.А.Ереминан вуйлатымыж почеш фоамиран (декоративный шун) гыч түрлө пеледышым ненчена. Воспитательна Э.М.Лукианова пүртүсым, портретым, натюрмортым сүретлаш туныкта. Пашана-влак районысо да республикысе конкурслаште диплом дене палемдалтыт. Л.А.Чемекован вуйлатыме краеведений кружокышто вашлиймаш, экскурсий, конкурс-влакым эртарена. Пашаштына «Ямде лийым», «Кече-Солнышко» журналым кучылтына.

Карина ВОРОЦОВА,
6-шо класс.

У Торъял школ-интернат.

Чорай юнкор-влаклан салам!

2015 ийым иктешлыме почеш «Рвезе йүк» конкурсын эше ик пөлекше Пошкырт кундемыш кайыш. «Ямде лий» газетын 1969-1986 ийласе тун редакторжо **Алеко Юзыкайн** лүмеш премий дене Мишкан район Я.Ял-кайн лүмеш

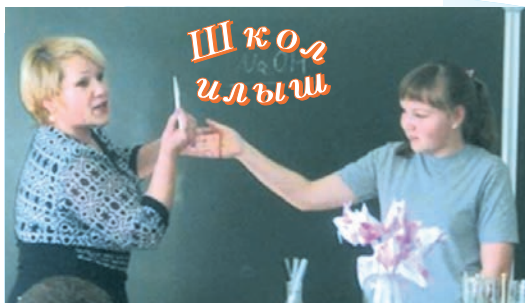

И.Речкинын фотожо.

«Рвезе йүк» конкурсын учредительже «Ший пачаш» сылнымут фонд (вуйлатыше **Василь КРАСНОВ**). Кугу таум ойлена!

марий гимназийын тунемшыже-влак палемдалтыч. Принтерым Марий калыкын X Погыныштыжо делегат, Мишкан районысо туныктымо пөлкам вуйлатыше С.А.Александровлан ушанен колтышна. Марий Эл Республикын тўвыра, печать да калык-влак паша шотышто министр М.З.Васютин тудлан дипломым кучыктыш.

А.ЭМАНОВА.

опытым ончыктен (снимкыште). Йоча-влак химий предмет деке эше чот шўмангынит.

Куженгер, Руш Шой.

Школыштына химий да биологий арня эртен. Кугурак класслаште тунемше-влаклан Майя Витальевна Охотникова химий дене шуко онай

Ожно кино кок түрлө чиян: ошо да шемелийын.

Режиссёр Сергей Эйзенштейн «Броненосец Потемкин» фильмын киноплёнкыштыжо флагым йошкар чияш чиялтен. Тудым восстанийым тарватыше матрос-влак нолталыт. Тиде кино 1925 ийыште ончыкталтын.

Тунемше-влак.

Яндар юж вуйдорыкын пашажым виякдам полша.

Районысо тоштерыште поэтессе З.В.Ермакова да сылнымутчо А.И.Мокеев дене вашлиймаш эртыш. Тоштер пашаен Татьяна Михайловна Гусева тўнямбал поэзий нерген презентацийым ончыктыш. Зинаида Васильевна шкеж нерген каласкалыш, савыктен лукмо сборникше-влак дене палдарыш. Анатолий Иванович почеламутышто рифмым йоратымыж нерген ойлыш. Уна-влак мыланна книгаг шуко лудаш, спорт дене кылым кучаш тыланышт.

Тоштерыште

Ульяна ЭЛЕМБАЕВА, Богдан ИВАНОВ,
7-ше «В» класс.

2-шо номеран Шернур школ.

Шошо

Кундемыште шошо озалана. Пүртүс угыч помыжалтеш. Эгер теңызла койын ташла, а йўштө вўдшө марий ватын шоғалтше пураж гай коеш. Леве игечым шижын, йырым-йыр веселан ломыжмо, магырыме, кыдетлыме, когоклымо, вычыматыме йўк-влак шоктат.

Диана СВЕТЛАКОВА,
8-ше класс.
Марий Турек,
Марий Купто.

Карандашлан –
200 утларак ий.
1760 ийыште
Нюрнбергыште илы-
ше Фабермыт, графит
порошокым кучылтын,
карандашым ышташ тӧ-
ченыт, но лектын огыл.
1795 ийыште Конт шонен
муын: тӱрлӧ сорт шуным
графит дене варен да
коңгаш коштен.

Вика Изергина Куженер район Токтайбеляк школышто кудымшо классыште тунемеш. Изиж годсек сӱретлаш йората. Усталыкшым Куженер посёлкысо сымыктыш школышто шуара. Туныктышыжо – Людмила Павловна Константинова. «Кумыллым савыршыше»

Изи мастер
сӱретым ышташ сӱретчын фантазийже виан да пӱсӧ лийшаи, – оила Вика. – Кажне сӱретем моткоч йоратан паша-влак келшат. Тыгодым сӱретчын мастарлыкше кумданрак почылтеш». Вика сӱретше-влак районисо, республикысе конкурслаште кӱкшын аклалтыт.
Л.ГРИГОРЬЕВА.

Сӱретлем

Шочмо кундемемым Мый пешак йоратем. Садлан дыр кажне кечын Альбомеш сӱретлем: Мотор пӱртӱсым да кавам, Умбалне койшо чодырам, Шкенан пӱртнам, кугу ешнам, Арбор школемым да ялнам.
Диана СЕМЁНОВА.
Марий Турек район.

Космонавтикын кечыже вашеш У Арбан йочасадыш коштыш оньога-влак кидкопа, коштымо лышташ да паренте полшымо дене онай ракетым сӱретленыт. Йоча-влакклан пеш келшен.
И.В.НИКИТИНА,
воспитатель.
Медведево район.

Йошкар-Оласе
32-шо номеран йочасадыште театр арня эртен. Кажне группо йомакым ямдылен. Теве «Вишенка» группо (снимкыште) «Царевна Несмеяна» йомакым ончыктен. Изи «артист»-влакым Светлана Борисовна, Любовь Васильевна, Лариса Олеговна ямдыленыт.
Н.ГОДУНОВА.

1.Йочасад, йочасад... Йывыртен каласат. Сад гаяк куш гына Чыланат кушкына.

Припев:
«Ший онгыр»,
«Ший онгыр» – Мемнан йочасад. Лӱметым вет колын, Чылан йывыртат.

2.Йочасад, йочасад... Кумылна эре сай. Вашлияш кеч-кунам Ямде улына унам.

3.Йочасад, йочасад... Изижат, кугужат Эрденат, кастенат Тыш йолгорным такыртат.

Вот вет, кузе вет, Агытан музыкальный школыш тунемаш пурен. – Тыйже тугакшат пеш сайын муретыс? – ӧрын шӱшпык. – Чыве-влак мый дечем дипломым йодыт.

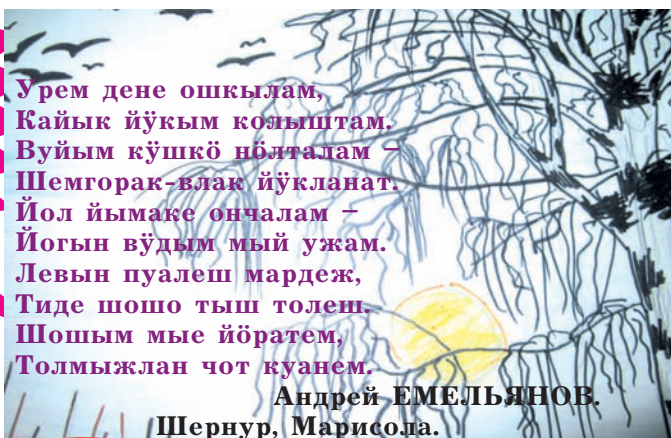

Салам аршаш

6 майыште Мария шўжарем
кок ийым тема. Уло еш
дене тудым шочмо
кечыж дене саламлена!
Кужу-кужу ўмыран,
пиалан лияш тылане-
на. Таза, весела, провор, мо-
тор лийын куш. Шочмо
кечет дене!

Алёна ВАСИЛЬЕВА.
Морко, Эгерсола.

Урем дене ошкылам,
Кайык йўкым козыштам.
Вуйым кўшкё нўлталам –
Шемгорак-влак йўкланат.
Йол йымаке ончалам –
Йогын вўдым мый ужам.
Левын пуалеш мардеж,
Тиде шошо тыш толеш.
Шошым мые йўратем,
Толмыжлан чот куанем.

Андрей ЕМЕЛЬЯНОВ.
Шернур, Марисода.

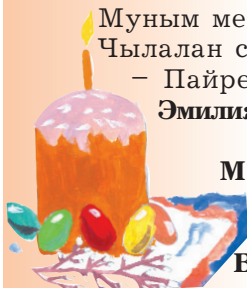
Диана СЕМЕНОВАН сўретше.
Марий Турек, Арбор.

Кугече дене!

Чыла пўртўс ылыжеш.
Мемнан дек пайрем толеш.
Чеве муным налына,
Курыкышко каена.
Чонгаташке погынен,

Муным ме пўрдыктена.
Чылалан сайым тыланен,
– Пайрем дене! – манына.
Эмилия АЛЕКСАНДРОВА,
5-ше класс.

Морко, Коркатово.
Иван КОШАЕ-
ВЫН сўретше.
Волжский, Пётъял.

25 апрель гыч
Марий Элыште
чодыраш пураш
чарыме!

Кодшо
ийын чоды-
ралаште 40
утла пожар
лийын.

Чылаже
59,68 гектар
кумдыкышто
чодыра
пытен.

30 апрель – Российыште
пожар ваштареш кучедалше
службым ыштыме кече

Елена ИСКАКОВАН сўретше.
Пошкырт кундем, Дўртыльё,
Чарлак.

Каныш кечын

Ик теле кечын мый, ачам,
Данила да Артём изаммыт Шалъерыш кол
кучаш миенна ыле (снимкыште). Икымше колым мый
луктым, ачамлан кугурак логале. А изаммыт умбалнырак шин-
ченыт. Нунат шагалжак огыл кученыт. Яндар южышто мўшкырат
писын шужа, да ме кечывал кочкышым ыштышна. Йоча-влак, теат
яндар южыш лекса, вет мотор пўртўс кугу куаным конда!

Морко, Шордўр.

Денис ВАСИЛЬЕВ.

18 шырне гыч
6 икгай квадра-
тым ыштыме.
Тышеч 2 шыр-
ным корандет
– 4 квадрат ко-
деш. Кузе
т и д ы м
ы ш т ы -
ман?

Мынар мерап
кудалеш?

◆ Майысе йўштё киндым
сўра.

◆ Майысе шок-
шо ондала.

◆ Майысе
йўр шурным
кушта.

Индекс
Распечатать - 52713, МАП - 78574.
Тираж 1300 экз. Заказ 1369.
Формат – А-4-8.
Директор-тўн редактор
Л.В.СЕМЕНОВА.

E-mail: yamde_lji@mari-el.ru,
yamde_lji@mail.ru
Сайтын адресше: yamde-lji.ru,
Тел. 45-25-49(факс);
45-22-82.

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК:
Марий Эл Республи-
се культур, печать да на-
циональность паша шо-
тышто министерстве, "Ям-
де лий" газет" кугыжаныш
унитарный казенный
предприятий.

Газетым Массовый коммуникаций
сферыште да культур наследийым ар-
лымаште законодательством шуктен шо-
гыным эскерыше Федеральный службын
Приволжский федеральный округысо уп-
равленийыштыже регистрироватлыме.
Номер – ПИ №ФС 18-1999,
2005 ий 10 февральыште
пуымо.

0+

Печатыш пуымо жап – 14-00,
фактически – 13-00.
Ак – кутырен келшыме
почеш.

Авторын да редакцийын шо-
намашыт тўрлў лийын кер-
тыт. Серыш-влак мўнгеш огыт
колталт.

Газетым редакцийыште погымо да верстатлыме, «СТРИНГ» ИПФ ООО-што ямде
оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийын адресше: 424006, Йошкар-Ола,
Строитель урем, 95.

Редакцийын да издательсын
адресше: 424006, Йошкар-Ола,
СССР Вооружённый Вийын 70-ше
идалыкше урем, 20.

Ий гыч ийыш – күкшытыш

Вадим Павлов тўрлө сўрет конкурсышто сенгыше лийын. Тўнямбалсе таңасымашкат ушнен. МХК предмет дене районысо олимпиадыште икмыняр ий почела ончыл верым налын.

«АРТЕК» мутым колмеке, кеч ик гана тиде лагерьыште лияш ыле, манын шоналтем. Теве мемнан лицейын 10-шо классыштыже тунемше Вадим Павловлан пиал шырғажалын. Сайын тунеммыжлан, ятыр конкурсышто сенгышыш лекмыжлан тудлан «Артекыш» путёвкым пуэныт.

Миен толмекеже, мыланна радамын, онайын каласкален. Вадим пеш моторын сўретла. Тиде усталык ачаж деч куснен, очыни. Владимир Альбертович лицейыштына рисованийым тунукта.

Эмилия АЛЕКСАНДРОВА.

Морко, Коркатово.

Шинчымашын чотшо огыл, а кўкшытшө шергакан. Палаш шукә лиеш, а эн кўлешанже палыде кодын кертеш.
Л.Н.Толстой.

Сенгымашыш кузе шуаш?

И к а н а
Мудреч деке ик ег толын.
- Илышыште кузе сенгымашышке шуаш?

Тунукто мыйым, – йодын.

Мудреч тудлан вўдан вочкыш вуйге пурен шинчаш темлен, а шкеже ты енын вуйжым, вўд гыч луктын ынже керт манын, темден кучен. Ты енет чот толашен, Мудречын кид йымачше утлен кертын.

- Лекташ тōчымет годым ушыштет могай шонымаш пōрдын?
- Южым налаш, шўлаш, – вәшештен ег.
- А эше?
- Тетла нимогай.
- Тевыс. Сенгымашыш шунет гын, ушышто **ИК** шонымашак гына лийшаш.

Ой-кагаш

- ✓ Экзаменлан ямдылалтме годым кече еда планым ыштыза. Теме-влакымат шеледыза.
- ✓ Утыждене ида тургыжлане. Вуйда коржташ тўналеш.
- ✓ Колым, торыкым, пўкшым, курагам шуқырак кочса.
- ✓ Экзамен деч ончыч ласкан малыза.
- ✓ Кидшагатым огыда нумал гынат, экзаменыш налза. Жапым эскераш.
- ✓ Баллым погымо нерген ида шоно, шинчымашдам тўрысек луктын пыштыза, тунам баллжат кугу лиеш.

РВЕЗЕ ДЕН ҰДЫРЛАН

Рецепт

Рвезе-влакын капкылышт ўдыр-влак дене таңастарымаште варарак ваиталташ тўналеш. Рушлаже ты жапым «переходный возраст» маныт. Лач тунам кажне рвезе кōргыштыжō ваиталтмым шижеш: утларак пўжалтеш, йўкшō кўжгемеш, коңлайымалне, оңылашыште пун лектеда. Тыгак лулегын чогашыл деч писынрак кушмыжлан кōра йолжо, кидше, могоыржо коршатат.

Но эн чот рвезымат, ўдырымат чуриеш, тупеш лектедыше **ЧўНЧА-ВЛАК** витаминат. Ласкан илаш эрыкым огыт пу. Нунын деч утлаш манын, кызыт тўрлō средствам ужалат. А ме

тыланда ик **Кўлеш:** кокла кугытан ик кўчымō паренге.

Паренгым мушса, лапчык дене ўштса. Шўмге тыгыде рожлан тёркеш нўжыза. Тиде лапашым чўнчан шўргышкыда але тупышкыда оптыза. 20 минут тарваныде кийыза, вара лева вўд дене мушкын колтыза. Тыге чўнча пытымеш кече коден ыштыман.

Газетым Печать да массовый коммуникаций шотышто федеральный агентствын финанс полшымыж дене лукмо.

Чын корным ойырман

«Школым тунем пытарымеке, кө лияш? Могай професийым ойырен налаш?» – ятыр тунемшым ты йодыш тургыжландара.

Морко район Кожлаер тун школышто шинчымашым погышо Маша Андреева (снимкыште) тений шочмо школжо дене чеверласа.

– Индешымше класс деч вара чын корным ойырен моштыман, – ойла Маша. – Луымышо классыш тунемаш каяш лиеш – тиде икте. Мыланем туныктышын професийже келша. Марий йылмым да литературым туныктышо Раисия Михайловна Калашникова але математик Елена Ивановна Васильева гай тале педагог лияш гын, моткоч сай. Кокам семын бухгалтер професийым ойыраш гынат, уда

огыл. Яра жапыште суретлаш моткоч йоратем. Кудо корныжомы йын? Сандене ончыкылык нерген эре шонкалем.

Авторын фотожо.

Кызыт Маша экзаменлан ямдылалтеш: книга м шуко лудеш, лумло ег-влак нерген документальный фильм-влакым онча, шинчымашыжым олимпиадылаште терга, дневникиштыже чыла «визытан» гына.

Л.ГРИГОРЬЕВА.

Сандра дене кугешнена

Александра Оразаева (снимкыште туныктышыжо П.В.Сорокина дене пырля) 9-ше классыште тунемеш. Пеш поро кумылан удыр. Кеч-кунам еглан полшаш ямде. Мураш йората, спорт

дене пенгыде кылым куча, тале турист, сайын тунемеш. Йот йылме дене мурымо район конкурсышто кокымшо верым сенген налын. Марий литератур дене республикысе олимпиадыште икымше верыш лектын. Ме, йолташыже-влак, Сандра дене кугешнена да туддеч примерым налына.

Юлиана ЕРМОЛАЕВА, 7-ше класс.

Марий Турек, Сардаял.

Йолташетым акле

Келшымаш – тиде ушанымаш, ваш-ваш улылымаш, икте-васылан неле жапыште полшен шогымаш. Келшымаш удыр ден рвезе коклаш тат лийын кертеш. Нунын келшымашышт вияррак. Шуко примерым кондаш лиеш. Тыгай йолташетым уло гын, тудым акле!

Елена ФЛЕГЕНТОВА.
Морко, Коркатово.

Рвезе йоратыме удыржылан 101 розам полклен. Тусеч шудыжо илыше лийын, а иктыже – искусственный. Рвезе товатлен: «Пытартыш пеледыш лывыжгымеш мый тыйым йораташ тунгалам».

Йолташ удыр:

♥ Тудлан гына тый чыла секретным ойлет, палет: тудо ниголанат ок каласе.

♥ Тыланет пеш чот йосö лиймеке, лач тудо тый декет вашка. Толмекше, эше чот гына вурсен кода.

♥ Чарныде, пылышышкет я мурен, я иктаж-мом ляпкен кертеш. А тый нимынар от сыре.

♥ Парт коклаште йыгыре шинчеда гынат, икте-васылан запискым возкаледа.

Тазалык кече

Школыштына «Тазалык кечым» эртарышна. Вожатый Таисия Юрьевна Викторова вуйлатымыж почеш эрдене зарядкым ыштышна. Мурсем почеш куштышна. Вожатыйна тамакын, наркотикин, спайсын энгекше, чын кочмо нерген ойлыш. Кызыт шуко йоча пагаржым чипсы, кириешки, роллтон дене локтылеш. Кечыгуд кумыл нолтшо лийже манын, йоча-влак, зарядкым ышташ ида оркане! Спорт дене кылым кучыза!

Алёна ВАСИЛЬЕВА, 8-ше класс.
Морко, Эгерсола.

Редакцийыш серыш

Интернет сетъыште шуко йоча «шинча». Нуно тўрлө модыш дене модыт, икте-весылан серышым возкалат. Меат, яра жап лиймеке, «Кто хочет стать миллионером», «Балда» модышла дене модына. Нине модыш-влак уш-акылым пойдарат, шинчымашым ешарат.

Алина КУЗНЕЦОВА.

Мыланем «Теннис», «Стрелялки» модыш-влак эн чот келшат. Кажне кечын кум шагат наре модам. Компьютер ончылно шукуракат шинчем ыле, но авам мөңгө пашам ышташ кычкыра.

Дмитрий ГРИГОРЬЕВ.
Морко, Эгерсола.

– Компьютер модышын кок тўрлө шорынжө уло: пайдаже да удаже. Ик могырым, тудо шинчымашым пойдара, творчески виянаш полша. Ятыр жапым школышто эртарыме деч вара каные семын компьютер воктеке шинчаш лиш. Мыняр жаплан? Тидым подростко, паша кечыжым радамлен, шке

рашемдышаш. Но, чаманен каласыман, үдыр-рвезе-влак виртуальный тўняш-

кыже койынак лушкыдемеш. Урок деч вара кеч изи, кеч кугу ийготан икшывылан физически тарванылаш: кушташ, куржталаш, модаш – кўлеш.

Подростко компьютер модышысо геройла кояш тырша, тудын семын чия, мутлана, илышыж дене «ила» гын, тугеже икшыве тудын кепшылышкыже логалын. Тыгодым йочан

ке логалмек, кумылжо вошышо, шкетын тушан кужу кодаш тырша, шагал мутжа планлана, уда тунемаш, ача-«йомыт». авалан торешланаш. Клавиатурым тўналеш, изиш гына яра гына темдыштын шинчен, компьютер воктеке шинчаш вашка. Илышыште икшывые уш-акыл нойымо, деч кораңаш тыршыме ме деч ок олмеш, йоча Интернет утло. Мөңгешла, Подросткын койышыштыжо йочан психи- тыгай вашталтыш-влак

Модыш шуко шорынан

Кызытсе жапыште компьютер да подростко кокласе кыл эн тургыжландарыше. Самырык тукумын виянмаштыже компьютер модышын рольжо могай? Ты йодышым рашемдаш «Детство» психологий да педагогике, медицине да социальный польшыман пуышо рўдерын педагог-психологшо **Оксана Николаевна ПУРТОВА** полша. Мутым тудлан пуэна.

шижалтыт гын, ача-авалан чот тўткө лийман. Виртуальный тўня гыч икшывыдам шке коранден огыда керт гын, специалистын польшышжлан эгертыман. Компьютер деч йочам эркын-эркын ойырыман. Но тазалык могырым вашталтыш (шинча начар ужеш, нерве лушкыдемеш да молат) шижалтеш гын, компьютер модышын кепшылже гыч пеш писын коранман.

Тест Кепшылыш логалынат?

Пытартыш 12 тылзым шотыш налын вашештыман.

1. Компьютер модыш дене модмет годым жап эртымым от шиж?
2. Модмет годым азартыш пурет?
3. Кўкшö уровеньыш шуаш манын, тентгече модмо модышыш таче уэш пöртылат?
4. Модышлан кöра оксам аренат?
5. Иктаж гана компьютер модышын кепшылышкыже логалам манын шоналтенат?
6. Компьютер модыш тазалыкетлан иктаж-кунам энгекым конден?
7. Ача-ават эре компьютер воктене шинчыметлан вурсат?

Лаштыкым Л.ГРИГОРЬЕВА ямдылен.

8. Компьютер модышлан кöра иктаж-кунам энгекыш логалынат?

9. Модышышто иктаж-мо лиймылан але йонгылышым колтыметлан иктаж-кунам шкендым титакленат?

Нигунам – 0 балл, южгунам – 1 балл, чўчкыдын – 2 балл, эре – 3 балл.

Балл-влакым ушыман.

0 балл – компьютер модыш деч нимогай энгек уке.

3-7 балл – модыш деке утыр шўманат, тиде сайыш ок шукто.

8-27 балл – тый компьютер модышын кепшылышкыже логалынат. Тидым от шиж, от умыло да умылашат от тырше. Компьютер воктеч пеш вашке кораң!

Экзаменым кучымо жап

27 май гыч Марий Элыште, Российсе моло 84 регион семынак, единый кугыжаныш экзамен (ЕГЭ) тўгалеш. Тудо 30 июнь марте шуйна. Выпускник-влак 14 предмет дене экзаменым кучат (таблицым ончыза). 21 апрельште Марий Эл Республикысе образований да науко министрн алмаштышыже **Т.ГУСАКОВА** пресс-конференцийым эртарен.

Тений мыняр ен экзаменым сдатла?

– Чылаже 3 385 участникым спискыш пуртымо. Кодшо ий дене таңастарымаште, 303-лан шагалрак. Тыгачын 3 006-шо тений школтым пыта-рыше-влак улыт, а 78 ен (эрык деч посна кодшо-влак) кугыжаныш выпускной экзаменым (ГВЭ) сдатлаш тўналеш.

Иктаж-кў тиде кечылаште сдатлен ок керт гын, мутлан, черланен. Кузе лийман?

– Тыгай-шамычлан ешартыш кече-влакым палемдыме: 22 июнь гыч 30 июнь марте. Но черле улмым, моло амалым пенгыдемдыше документ лийшаш.

Кыдалаш образований нерген аттестатым налаш эн изи мыняр баллым погыман?

– Ёмашсе семынак кодын. Руш йылме дене 24 балл, математике дене (профильный уровень) 27

балл, базовый уровень дене «3» оценке лийшаш.

А вузыш пураш вес балл?

– Руш йылме дене 36 балл, математике дене 27 балл.

Мо тугай профильный да базовый уровень?

– Тыгай вашталтышым 2015 ийыште пуртымо. Математике дене базовый

Дмитрий ГРЕБЕНЩИКОВ, 2011 ийыште Политехнический лицей-интернатым пытарен, экзаменыште 100 баллым поген. Марий Элыштак тунемеш да пашам ышта. Тудо темла:

– Экзаменыште ида вашке. Поснак черновой кагаз гыч экзамен бланкыш уэш возымыда годым. Тыгеат лиеда, черновикыште чын решатленда, а вашкыме дене иктаж цифрым йоҥылыш возеда але шындыде кодеда. Экзамен деч лўдман огыл. Йодышлан вашештен огыда керт гын, весыш кусныза. Ончыч куштыло, вара нелырак заданийым ыштыза.

уровеньыште кўлеш наре баллым погет гын, аттестат пуалтеш. Вузыш тунемаш пурымо годым «математике» предмет необязательныйлан шотлалтеш гын, тиде уровень сита. А теве ойырен налме вузыш пурымыда годым математике вступитель-

ный экзаменлан шотлалтеш гын, профильный уровень дене сдатлышаш улыда.

А иканаште сдатлаш лиеш?

– Лиеш. Выпускник Николай Матвеев, мутлан, кок уровеньжымат сдатлен, но профильныйыште «неуд»-ым налын. Но базовыйже садикте сдатлымылан шотлалтеш, сандене тудо аттестатым налеш.

Йот йылме дене экзаменым кузе кучыман?

– Йот йылме дене эн кугу баллым (100) налнеда гын, устный ужашыжымат (20 балл), возыман ужашыжымат (80 балл) сдатлыман.

Молгунамсе семынак видеоэскерымаш лиеш?

– Да. Чыла экзамен палемдыме 24 школышто (чынракие ЕГЭ-ым сдатлыме пункт маналтеш) эрташ тўналеш. Видео да металлодетектор лийыт. МВД пашаеҥ-влак экзамен жапыште лўдыкшыдымылыкым тергаш тўналыт.

Л.СЕМЕНОВА.